

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5602/2020
11.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стеван Косановић адвокат из ..., против тужене Републике Србије-Владе Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4247/2019 од 05.11.2019. године, у седници већа која је одржана дана 11.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4247/2019 од 05.11.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 128/19 од 19.09.2019. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде права личности износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног а до траженог на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде права личности, у износу од 20.000,00 динара са каматом од дана пресуђења до исплате, као и захтев да се обавезе тужени да уклони последице свог дискриминаторског поступања према тужиоцу на тај начин што ће га довести у исти материјални положај у који је ставила ратне војне резервисте са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина, тако што ће му исплатити новчану накнаду у вредности новчане помоћи обрачунате по једном дану исплаћене ратним војним резервистима у седам неразвијених општина за 90 дана учешћа у рату 1999. године, у року од 15 дана, у случају доцње са каматом од дана падања у доцњу па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 60.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4247/2019 од 05.11.2019. године жалба тужене је усвојена, па је пресуда Вишег суда у Зрењанину П 128/19 од

19.09.2019. године преиначена тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде права личности износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана под претњом извршења и обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 6.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, све у року од 15 дана, док је жалба тужиоца одбијена и првостепена пресуда у преосталом побијаном, непреиначеном, одбијајућем делу потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, („Службени гласник РС“, број 72/11 са изменама и допунама), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су наводи у ревизији тужиоца да је од стране другостепеног суда учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 378. став 3. и 389. став 1. ЗПП, обзиром да су у жалбеном поступку изјављене две жалбе тужене (од стране Државног и од стране Војног правобранилаштва), а да је првостепени суд одлучио само о једној жалби тужене, с обзиром да је тужиоцу стајала на располагању могућност да евентуално тражи доношење допунске одлуке суда по тој жалби, сагласном применом одредбе члана 356. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као припадник ВП .../... био мобилисан за учешће у рату у периоду од 25.03.1999. године до 23.06.1999. године. По овом основу тужиоцу нису исплаћене дневнице за време рата, као и по његовом окончању, није подносио тужбу против туженог за исплату дневница, нити се писмено обраћао туженом ради исплате истих. На основу Споразума од 11.01.2008. године који је Влада Републике Србије закључила са штрајкачким одборима ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце и Закључка Владе број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године, одобрена је новчана помоћ у означеним неразвијеним општинама, која је, уз испуњење услова предвиђеним закључком, исплаћена ратним војним резервистима са пребивалиштем на њиховој територији, по критеријумима које су утврдиле заједничке комисије састављене од представника локалне самоуправе и штрајкачких одбора. Тужилац, који има пребивалиште у ..., сматра да му је закључком Владе од 17.01.2008. године повређено право на једнако поступање на основу места пребивалишта у односу на резервисте са подручја општина обухваћених закључком, због чега је тужбом поднетом дана 15.01.2018. године тражио да се утврди да је дискриминисан у односу на поменуте резервисте, те да има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде права личности и право на

исплату износа који су по једном дану плаћени ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији општина наведених у закључку као извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања тужене.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде права личности у износу од 80.000,00 динара, док је другостепени суд ову одлуку преиначио и тужбени захтев одбио, док је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да уклони последице свог дискриминаторског поступања према тужиоцу на тај начин што ће га довести у исти материјални положај у који је ставила ратне војне резервисте са пребивалишта на територији седам неразвијених општина тако што ће му исплатити новчану накнаду у вредности новчане помоћи рачунате по једном дану и исплаћене ратним војним резервистима из седам неразвијених општина за 90 дана учешћа тужиоца у рату у току 1999. године, првостепени суд је одбио, а другостепени суд ову одлуку потврдио.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете услед застарелости потраживања-протека рока из члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 376. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за 3 године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева у року од 5 година од када је штета настала (став 2.). Према закључку Врховног касационог суда од 14.11.2017. године тужба за утврђење постојања дискриминације не застарева, а потраживање накнаде штете (материјалне и нематеријалне) застарева у роковима из члана 376. Закона о облигационим односима.

У овом случају рок застарелости захтева за накнаду нематеријалне штете по основу дискриминације почео је да тече од момента доношења закључка Владе Републике Србије, од 17.01.2008. године, као тако утврђеног извора повреде права личности у смислу дискриминације извршене тим актом, па је тужба поднета након истека рокова из члана 376. Закона о облигационим односима, дана 15.01.2018. године.

По оцени Врховног касационог суда правилан је и закључак нижестепених судова да је потраживање тужиоца и по основу новчане накнаде у вредности новчане помоћи рачунате по једном дану и исплаћене ратним војним резервистима за дане учешћа у рату 1999. године, застарело због чега је тужбени захтев одбијен. По својој правној природи захтев за исплату накнаде у вредности новчане помоћи рачунате по једном дану, исплаћене ратним војним резервистима, по својој правној природи представља захтев за исплату материјалне штете. Ово стога што се огледа у губитку накнаде која је исплаћена резервистима са подручја обухваћених Закључком Владе, проузроковане неједнаким поступањем органа јавне власти, што представља умањење имовине тужиоца (члан 155. ЗОО). Стога је по овом основу правилно одбијен тужбени захтев због застарелости, применом члана 376. став 1. и 2. ЗОО, јер од доношења Закључка Владе дана 17.01.2008. године, до дана подношења тужбе дана 15.01.2018. године, протекли су застарни рокови прописани наведеним законским одредбама.

Имајући у виду наведено, нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права истицањем да се код овог захтева ради о посебној врсти новчаног обештећења због повреде уставних права који не застарева и на које се може применити општи рок застарелости од 10 година прописан чланом 371. Закона о облигационим односима. Иако је одредбом члана 43. став 3. Закона о забрани дискриминације предвиђена могућеност подношења тужбе са посебним захтевом за извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања (независно од захтева за накнаду материјалне и нематеријалне штете-став 4. наведеног члана), постављеним захтевом се не тражи извршење одређене нове или другачије радње која ће одстранити изазвано стање дискриминације које и даље траје, већ се тражи новчано обештећење, па је основ овог потраживања накнада штете.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић